

Hyvinvointitoimiala, toimialan hallinto

1.6.2018

Dnro 4747-2018
(03.00)Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto**Lausunto Hallituksen esitykseksi Eduskunnalle laiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi****Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö, STM/1856/2018 ja STM044:00/2018**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Turun kaupungilta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta, minkä mukaan kaikkien korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelut järjestäisi Kansaneläkelaitos ja opiskeluterveydenhuollon valtakunnallisena tuottajana toimisi Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. YTHS:n palvelut laajenisivat koskemaan nykyisten yliopisto-opiskelijoiden lisäksi ammattikorkeakouluopiskelijoita, joiden opiskeluterveydenhuollon palvelut tällä hetkellä tuottaa oppilaitoksen sijaintikunta. Turun kaupungissa tämä koskee noin 8 300 ammattikorkeakouluopiskelijaa.

Opiskeluterveydenhuollon järjestäminen

Lakiehdotuksessa esitetään, että kansaneläkelaitos toimisi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestäjänä. Toisaalta maakunta olisi mielestämme luonnollinen järjestäjätaho, koska sen järjestämisvastuulla ovat laajasti muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut mukaan lukien kouluterveydenhuolto ja toisen asteen opiskeluterveydenhuolto. Tällöin opiskeluterveydenhuollon palveluja pystyttäisiin suunnittelemaan kokonaisuutena, mikä parantaisi mahdollisuuksia kehittää toisen asteen opiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa ja turvata palvelujen sama sisältö myös toisen asteen opiskelijoille. Myös toisella asteella on aikuisopiskelijoita, joiden elämäntilanne on verrattavissa korkeakouluopiskelijoihin.

Esityksen perustelujen mukaan näyttää kuitenkin siltä, että Kelalla on paremmat edellytykset sekä rahoituksen kanavointiin että opiskelijoilta kerättävien maksujen organisointiin. Lisäksi Kela verrattuna itsehallinnollisiin maakuntiin pystyy paremmin takaamaan valtakunnallisesti yhtenevät palvelut. Jos jokainen maakunta järjestäisi YTHS-palvelut itsenäisesti, palvelut eivät olisi tasalaatuisia.

Koska tulevissa maakunnissa terveydenhuollon järjestämisessä ja tuottamisessa tulee olemaan paikallisia eroavuuksia, ongelmaksi Kela-mallissa saattaa muodostua yhdenvertaisten hoitoketjujen turvaaminen opiskelijoille eri maakunnissa.

Korkeakouluopiskelijat käyttävät sekä YTHS:n että julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Eri palvelukokonaisuuksien toiminnallinen integraatio on tärkeää opiskelijan saaman hoidon takaamiseksi kustannustehokkaasti. Opiskelijoiden tarvitsemat ja käyttämät palvelut tulee sovittaa yhteen toimiviksi kokonaisuuksiksi. YTHS:n palvelut voidaan tuottaa valtakunnallisesti tasalaatuisesti, jos hoitoketjut on selvitetty. Yhteistyötä maakunnan kanssa tarvitaan.

Opiskeluterveydenhuollon tuottaminen

Pidämme tarkoituksenmukaisena, että korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelut tuotetaan ja niitä kehitetään omana erillisenä palveluna. YTHS:llä on osaamista ja kokemusta nimenomaan tämän asiakasryhmän opiskeluterveydenhuollon tuottamisesta. On tärkeää, että jatkossakin opiskelijoilla on mahdollisuus saada palveluita taholta, joka on perehtynyt korkeakouluopiskelijoiden kokonaisvaltaiseen opiskeluterveydenhuoltoon, joka sisältää sekä terveyden- että sairaanhoidon.

Toisaalta riskinä on myös opiskelijoiden hakemien terveysten palveluiden hajaantuminen, koska korkeakouluopiskelijat voivat jatkossakin halutessaan käyttää muiden asukkaiden tavoin muita terveysten palveluita esim. sote-keskuksista. Jos tälläkin hetkellä 65 % yliopisto-opiskelijoista ilmoittaa käyttäneensä viimeksi kuluneen vuoden aikana muita kuin opiskeluterveydenhuollon (YTHS) palveluita ja näistä 25 % terveystenkeskuslääkärin palveluita, on oletettavaa, että jatkossakin näin on.

YTHS pystyy tarjoamaan ehjänä kokonaisuutena perustason terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, mukaan lukien mielenterveyspalvelut, mutta mikäli se ei pysty tuottamaan palveluita riittävän tehokkaasti ja esim. jonotusajat venyvät pitkiksi, opiskelijat hakeutuvat muualle tai jäävät ilman hoitoa. Perustamisvaiheessa olisikin kiinnitettävä erityistä huomiota riittävään palveluiden resursointiin ja etenkin mielenterveyspalveluiden riittävyteen. Tarkoituksenmukaista olisi, että juuri mielenterveyspalveluiden kaltaiset vahvasti opiskelukykyyn vaikuttavat ongelmat pystyttäisiin hoitamaan opiskeluterveydenhuollon sisällä.

Uudistuksen myötä palveluun oikeutettujen opiskelijoiden määrä vähintäänkin kaksinkertaistuu, mikä aiheuttaa riskejä palvelutuotantoon ja sen johtamiseen. YTHS:n on pystyttävä takaamaan, että palvelutuotanto pysyy riittävänä ja laadukkaana, mikä varmasti asettaa haasteita rahoituksen riittävyteen. Ehkä olisi myös syytä selkeästi määrittellä, mitä palveluita YTHS jatkossa tuottaa ja mitä palveluita opiskelijoiden on haettava muualta.

Hyvinvointitoimiala, toimialan hallinto

1.6.2018

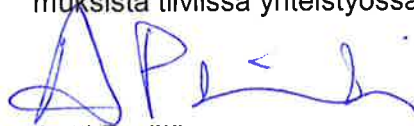
Dnro 4747-2018
(03.00)

Ruotsinkielisten palveluiden saatavuus on huomioitava etenkin paikkakunnilla, missä koulutusta annetaan ruotsiksi.

Vaihto-opiskelijat

Vaihto-opiskelijat on rajattu opiskeluterveydenhuollon ulkopuolelle. He pääsevät oleskelun aikana tarpeellisen terveydenhuollon palveluiden piiriin EU-kansalaisina eurooppalaisen sairaanhoitokortin avulla julkisessa terveydenhuollossa ja muiden osalta on edellytyksenä yksityinen sairausvakuutus. Kii-reellinen sairaanhoito taataan kaikille.

Kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden määrä on korkea ja vaihtuvuus on suurta. Olisi toivottavaa, että YTHS voisi jossain määrin tuottaa palveluja myös heille. Heidän joukossaan on mm. korkean tuberkuloosiriskin maista tulevia opiskelijoita. On taattava, että jokin taho huolehtii tarvittavista seulontatutkimuksista tiiviissä yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

Antti Perälä
vs. talous- ja hallintojohtaja